

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobkyně: **A. B.**, zastoupené Mgr. Marikou Rytířovou, advokátkou se sídlem Praha 2, Lazarská 11/6, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 28. 5. 2019, č. j. 36 Az 4/2018 – 118,

takto:

- I. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 28. 5. 2019, č. j. 36 Az 4/2018 – 118, **se zrušuje**.
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 2. 2018, č. j. OAM-144/ZA-ZA11-P15-2016, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 23.420 Kč, a to do 15 (patnácti) dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám její zástupkyně, advokátky Mgr. Mariky Rytířové.

Odůvodnění:

[1] Rozhodnutím ze dne 12. 2. 2018, č. j. OAM-144/ZA-ZA11-P15-2016 (dále jen „napadené rozhodnutí“), žalovaný rozhodl o tom, že se žalobkyni neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12 až 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Žalobkyně požádala o mezinárodní ochranu pro obavu z pronásledování z důvodu svého náboženského vyznání. Tvrdila, že je příslušníkem státem neregistrované (tzv. domácí) křesťanské církve – Jia Ting Pai, přičemž v Číně má být pronásledován a utlačován každý, o kom komunistická strana zjistí, že je věřící. Žalobkyně podala proti napadenému rozhodnutí žalobu ke Krajskému soudu v Hradci Králové – pobočce v Pardubicích (dále jen „krajský soud“), který ji zamítl rozsudkem ze dne 28. 5. 2019, č. j. 36 Az 4/2018 – 118 (dále jen „napadený rozsudek“).

[2] Krajský soud v napadeném rozsudku nejprve odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu, dle které soud není povinen reagovat na každou dílčí námitku, a dále v případě shody mezi jeho názorem a odůvodněním napadeného správního rozhodnutí může na toto odůvodnění odkázat (viz judikatura uvedená v bodech 18 a 19 napadeného rozsudku). Krajský soud rovněž poznamenal, že napadené rozhodnutí není nepřezkoumatelné, neboť je řádně odůvodněno a založeno na dostatečném množství podkladů z věrohodných zdrojů. Žalovaný podle krajského soudu rovněž vysvětlil, proč konkrétní materiály nezařadil mezi podklady rozhodnutí, respektive vypořádal žalobkyní navrhované důkazy. Doplnil, že skutková zjištění žalovaného odpovídají obsahu správního spisu a jsou správná. Krajský soud následně zdůraznil, že azyl není univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávným postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel, ale je aplikovatelný pouze ve vztahu k pronásledování ze zákonem uznaných důvodů. Taktéž platí, že neslouží k legalizaci pobytu. Právo na azyl je právem na nezbytnou ochranu a nelze jej tak dle krajského soudu v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu vnímat jako právo žadatele vybrat si zemi, v níž toto právo uplatní. V této souvislosti krajský soud podotkl, že o azyl je nutno žádat v první nejbližší bezpečné zemi, respektive v kulturně a geograficky nejbližších zemích, přičemž však žalobkyně na doporučení třetí osoby cestovala tisíce kilometrů, aniž by relevantně vysvětlila, proč žádost nepodala např. v Jižní Koreji či jiné blízké zemi.

[3] Ve shodě s žalovaným krajský soud dále považoval za nedůvěryhodné, že žalobkyně přicestovala na území ČR za pomoci uvedení řady nepravdivých údajů a doložení padělaných dokumentů, které uváděla především ve vztahu k zastupitelskému úřadu ČR, což navíc přiznala až po konfrontaci ze strany žalovaného. O mezinárodní ochranu pak nepožádala bezprostředně na letišti po přiletu do ČR, ale se zpožděním v Zastávce u Brna. Krajský soud přisvědčil žalovanému rovněž v tom, že nelze vyloučit příslušnost žalobkyně k církvi Jia Ting Pai, přičemž dle podkladů se členové náboženských menšin v Číně obecně mohou stát terčem negativního jednání ze strany čínských státních orgánů. Podle názoru krajského soudu však nebyla žalobkyně z důvodu své příslušnosti ke zmíněné náboženské skupině vystavena (dlouhodobému) pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu. Její zatčení, napadení a držení policií na přelomu let 2014 a 2015 označil krajský soud ve shodě s žalovaným za ojedinělý incident. Dodal, že není zřejmé, na základě čeho, kromě uhrazené pokuty, žalobkyni propustili, aby ji následně opět dle fotografie hledali. K následné údajné hospitalizaci žalobkyně v délce 1 týdne poznamenal, že ji jednak nedoložila žádnou (lékařskou) zprávou, ač tomu nic nebránilo, a jednak při jednání u soudu uvedla, že se nechala ošetřit, ale hospitalizována nebyla. Takové nepřesnosti nelze dle krajského soudu přičíst eventuelním nepřesnostem při překladu z cizího jazyka. Za „*problematicky uvěřitelné*“ označil krajský soud i její tvrzení, že neprozradila policistům své jméno, příjmení a další údaje během více jak tří týdnů trvajícího zadržení, kdy měla být průběžně bita a vyslýchána. Krajský soud poukázal rovněž na skutečnost, že se žalobkyně následně neobrátila na státní orgány, které mohou činnost policie prošetřit, což nelze zcela ospravedlnit nedůvěrou v jejich činnost. Žalobkyně tak nemohla bez pochyb a úspěšně tvrdit, že se jednalo o akt státní mocí vyvolaný, podporovaný, záměrně trpěný nebo úmyslně nedostatečně potlačovaný ve smyslu judikatury správních soudů.

[4] V další části napadeného rozsudku krajský soud poznamenal, že žalobkyni nikdo nebránil ve vyznávání víry, nedošlo ani k ohrožení jejího zdraví, života, osobní svobody (s výjimkou jednoho tvrzeného zatčení a propuštění) či jiných lidských práv. Žalobkyně neuvedla ani žádné skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že se tak stane v případě jejího návratu do země původu. V této souvislosti krajský soud poukázal na závěr žalovaného, že žalobkyni byl bez problémů vydán pas, byť před tvrzeným zadržením, a rovněž její vycestování přes vysoce střežené mezinárodní letiště v Pekingu bylo bezproblémové. Ze stejných důvodů vyloučil krajský

pokračování

soud též možnost tzv. „*pronásledování na kumulativním základě*“, neboť s výjimkou výše zmíněného zatčení na přelomu let 2014 a 2015 žalobkyně nepopsala jakékoli skutečné konkrétní projevy čínských státních orgánů namířené jednoznačně proti její osobě. Ze všech shora popsáných důvodů proto krajský soud uzavřel, že závěru žalovaného, dle něhož žalobkyně nesplňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu nelze nic vytknout.

[5] Krajský soud dále přisvědčil i tomu, že nebyly naplněny podmínky pro udělení doplňkové ochrany dle §14a zákona o azylu. Připomněl přitom zhodnocení údajného zadržení žalobkyně ze dne 17. 12. 2014 za ojedinělý incident, a to s „*rozporuplnými následky, které žalobkyně popisovala rozdílně*“, po němž se více jak rok nic nepříhodovalo. Poté žalobkyně legálně a bezpečně odcestovala ze země původu. Pokud by měly čínské orgány o žalobkyni sebemenší zájem, potom dle krajského soudu měly dostatek času, prostoru a prostředků, které mohly účinně využít. Vydání pasu a bezproblémové vycestování žalobkyně potom rovněž svědčí o nezájmu čínských orgánů o její osobu. Žalobkyně nad uvedené mohla využít možnosti vnitřního přesídlení, jestliže sama zmínila, že policejní pátrání po její osobě se vztahovalo pouze na území jednoho regionu. Krajský soud dále uvedl, že obavy žalobkyně ze zatčení po návratu do země původu jsou nepodložené a spekulativní. Nelze dovést, že by mohla být postižena za podání žádosti o mezinárodní ochranu v ČR, neboť se nevrátila do země původu ve stanovené lhůtě a případ byl medializován (medializaci navíc iniciovali samotní žadatelé o mezinárodní ochranu). Krajský soud rovněž poznamenal, že závěr žalovaného, že žalobkyně přicestovala do České republiky jako člen organizované skupiny, odpovídá spisovému materiálu.

[6] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) podala proti výroku I. napadeného rozsudku kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). V ní nejprve uvedla, že její stížnost je ve smyslu § 104a přijatelná, neboť žalovaný ani krajský soud nerespektovali ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu ohledně posouzení věrohodnosti výpovědi stěžovatelky, nesprávně aplikovali test přiměřené pravděpodobnosti a nerespektovali zásadu „*v pochybnostech ve prospěch žadatele*“. V důsledku uvedeného pochybili při výkladu relevantních ustanovení zákona o azylu. Tato pochybení vedla k nesprávnému posouzení žádosti stěžovatelky o mezinárodní ochranu a měla dopad do jejího hmotněprávního postavení. Nesprávné posouzení stěžovatelčiny žádosti o mezinárodní ochranu má pak zvláště závažné důsledky v podobě potenciálního zásahu do jejích nejzákladnějších lidských práv.

[7] Napadenému rozsudku stěžovatelka následně nejprve vytkla nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů. Konkrétně uvedla, že krajský soud nereagoval na některé její věcné argumenty obsažené v žalobě a replice a nekriticky přejal veškerou argumentaci žalovaného, ačkoliv ta se ve velké míře pohybovala v rovině nepodložených domněnek a spekulací. Ve vztahu k postupu krajského soudu dále namítla, že není pravdou, že netrvala na provádění dokazování dalšími zprávami, které do spisu doložila, když pouze netrvala na čtení listin, které již byly ve správním a soudním spise obsaženy, jelikož byla ubezpečena, že jsou všem přítomným známy. Dodala, že k dotazu krajského soudu označila dokumenty, které se týkají přímo její osoby. V této souvislosti namítla, že není zřejmé, zda krajský soud vzal do úvahy důkazy jí předložené, jestliže odkazoval toliko na důkazy navrhované žalovaným a v některých případech dokonce na důkazy, které ani navrhovány nebyly. Odkaz na nikým nenavržené důkazy napovídá tomu, že krajský soud využil jako podklad pro své rozhodnutí odůvodnění jiných rozsudků, což zpochybňuje individuální hodnocení každého případu ze strany správního orgánu i soudu.

[8] Stěžovatelka dále poukázala na to, že k některým důkazům krajský soud poznamenal, že internetové články zásadně nejsou v azylovém řízení relevantním zdrojem informací, tím spíše nepocházejí-li od respektovaných deníků. Zdůraznila rovněž, že v případě některých

z navrhovaných důkazů je správní orgán dokonce jejich autorem. Ve vztahu k „*analýze Veřejné ochránčyně práv*“ (pozn. NSS: stěžovatelka má vzhledem k dalšímu textu kasační stížnosti zřejmě na mysli zprávu Veřejného ochránce práv ze dne 31. 10. 2018, č. j. KVOP-46235/2018; dále též jen „zpráva VOP“) odmítla argument krajského soudu, že se jedná o analýzu jiného úřadu a nadto nejde o závěrečné stanovisko, přičemž se jí soud dále nezabýval. Za irelevantní považuje i to, zda se k dané zprávě ministr vnitra vyjádřil či nikoli. Dodala, že zprávy kanceláře VOP soudy běžně využívají. V kontextu uvedeného stěžovatelka zdůraznila, že dokazování zprávou VOP a rozhodnutími o udělení azylu jejím „*souvěrcům*“ navrhovala proto, aby demonstrovala, že určité skutečnosti, které v jejím případě žalovaný vyhodnotil v její neprospěch, vyvstaly i v případech žadatelů, jímž azyl udělen byl (např. vycestování ze země původu na vlastní cestovní pas přes pekingské letiště, či uvedení nepravdivých informací při žádosti o vízum). Tyto skutečnosti proto nemohly hrát rozhodnou roli. Neprovedením zmíněných důkazů se krajský soud zbavil možnosti posoudit svévolnost postupu žalovaného, čímž porušil ve vztahu ke stěžovatelce zásadu legitimního očekávání.

[9] Stěžovatelka nesouhlasila ani s tím, jak krajský soud věc posoudil po právní stránce. Část napadeného rozsudku týkající se soudem rozebírané nutnosti žádat o azyl v kulturně a geograficky nejbližších bezpečných zemích označila za nesrozumitelnou, včetně úvahy proč stěžovatelka nepožádala o ochranu např. v Jižní Koreji, když v této zemi nikdy nebyla a nemá k ní žádné vazby. Navíc vztahy této země a Číny považuje stěžovatelka za relativně vyhrocené. Při hodnocení kulturně nejbližší země měl krajský soud hodnotit i počet ostatních přistěhovalců v dané zemi a další aspekty, které stěžovatelka při svém rozhodování zvažovat nemohla, neboť neměla a nemohla mít příslušné informace k dispozici. Stěžovatelka dále poukázala na svou příslušnost k církvi Jia Ting Pai, jejíž příslušníci mohou být v Číně pronásledováni. Žalovaný a krajský soud dle jejího názoru chybně vyhodnotili, že nečelila negativnímu jednání ze strany státních orgánů v souvislosti se svým náboženstvím, jež by nemohlo dosáhnout intenzity pronásledování ani na kumulativním základě. Poukázala na to, že ve správním řízení hovořila o nemožnosti otevřeně praktikovat své náboženství, stejně jako o tom, že lidé v jejím okolí byli zatýkáni pro svou víru, což postihlo i ji. Byla též nucena podepsat prohlášení, že se zříká své víry. Zmínila rovněž, že po svém propuštění musela opustit svůj domov a skrývat se, přičemž z různých zdrojů věděla, že ji policie hledá. Její spoluvěřící pak byly zatčeny a odsouzeny na 3, respektive 4 roky. Připomněla i to, že ve své žalobě popsala postupné zvyšování intenzity pronásledování přibližně od roku 2014. V návaznosti na řečené stěžovatelka poznamenala, že její zatčení nebylo tudíž ojedinělým incidentem a není pravdou, že se poté víc jak rok nic nedělo, jak tvrdil krajský soud, neboť opomněl, že se velmi pečlivě skrývala. Stěžovatelka rovněž namítla, že krajský soud nepochopil vysvětlení její týdenní hospitalizace, kdy do nemocnice docházela, avšak nepřespávala v ní. Za rozporný označila i jeho požadavek na kontaktování policie za účelem prošetření svého mučení z důvodu víry, jestliže současně uvedl, že v Číně panuje autoritářský a nedemokratický režim.

[10] Za postrádající oporu ve spise pak stěžovatelka hodnotí „*náznaky*“ krajského soudu, že sama mohla zabránit pozornosti státních orgánů vůči své osobě, stejně jako se mohla „*modlit i bez registrace*“. Ze soudem odkazované zprávy ministerstva zahraničních věcí USA o náboženské svobodě v Číně za rok 2016, jíž se věnuje i příloha zprávy VOP, vyplývají zmínky o zásazích čínských úřadů vůči věřícím, jež odpovídají tomu, co stěžovatelka popsala ve své výpovědi. Ve vztahu k požadavku „*přiměřené pravděpodobnosti*“ stěžovatelka poznamenala, že veškeré důkazy, které předložila, dokládají, že je velmi pravděpodobné, že stejně jako jiní žadatelé o azyl, kteří byli vráceni zpět do Číny, by byla i ona zatčena, zmizela by nebo by byla poslána na převýchovu. Nad rámec dříve řečeného stěžovatelka vyjádřila nesouhlas s hodnocením krajského soudu co do odůvodněnosti jejích obav z pronásledování, přičemž odkázala na zprávu VOP a judikaturu Nejvyššího správního soudu. V jejích kontextu zejména zdůraznila, že dle poslední

pokračování

uvedeného soudu je přezkum udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu postaven na potencialitě pronásledování v budoucnu, přičemž citované ustanovení nestanovuje podmínku faktického pronásledování v minulosti. Obavy stěžovatelky byly odůvodněné a nebylo třeba, aby byla zatčena opakovaně. Závěrem rozebírané části kasační stížnosti krajskému soudu vytkla, že se nedostatečně vypořádal s otázkou, zda pro udělení mezinárodní ochrany nepostačovala již skutečnost, že je příslušníkem zakázané domácí církve, jestliže podle čl. 300 čínského trestního zákoníku za takové členství hrozí trest odnětí svobody v délce 3-7 let (viz též rozsudek SDEU ze dne 5. 9. 2012 ve spojených věcech C-71/11 a C-99/11).

[11] Krajský soud i žalovaný se podle stěžovatelky nedostatečně a nesprávně vypořádali i s otázkou věrohodnosti jejích tvrzení ohledně důvodu jejího vycestování z vlasti a podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Oba ve svých rozhodnutích v této souvislosti poukázali na to, že uvedla nepravdivé informace při podání žádosti o vízum, přičemž následně o této skutečnosti neinformovala správní orgán při první možné příležitosti. Stěžovatelka tuto skutečnost nepopírá, je nicméně přesvědčena o nemožnosti dovodit z tohoto jednání její nevěrohodnost, neboť okolnosti vyřízení víza nejsou v jejím případě relevantní ve vztahu k posouzení důvodnosti její žádosti. K tomu stěžovatelka poukázala na zprávu VOP. Podle ní může být předložení nepravých dokumentů při vyřizování víza relevantní ve vztahu k posouzení věrohodnosti kupříkladu v případě, kdy je sporná samotná totožnost žadatele o mezinárodní ochranu, nebo kdy těmito dokumenty hodlá prokázat odůvodněnost svých obav z pronásledování či vážné újmy. Stěžovatelka však předložila nepravé dokumenty pouze za účelem zvýšení šance na získání víza, a ještě na radu zprostředkovatele, který na tom trval. Navíc sama přesně identifikovala veškeré nepravdivé informace, které při žádosti o vízum uvedla.

[12] Stěžovatelka odmítla taktéž výtku, že měla možnost požádat o mezinárodní ochranu hned po svém přiletu na Letiště Václava Havla. Příjímací středisko v prostorách tohoto letiště je totiž podle ní primárně určeno pro žadatele o mezinárodní ochranu, kteří na území ČR přicestují bez platného cestovního dokladu či pobytového oprávnění. V případě žadatelů s platným vízem a cestovním pasem je zařízením příslušným k přijetí žádosti o udělení mezinárodní ochrany příjímací středisko v Zastávce u Brna. Stěžovatelka dále podotkla, že krajský soud i žalovaný připisovali velký význam rovněž tomu, že ze země bez problémů vycestovala na základě pravého cestovního pasu přes pekingské letiště. V této souvislosti zdůraznila, že na základě vlastního cestovního dokladu a přes stejné letiště jako ona vycestovali ze země i ti žadatelé o mezinárodní ochranu ze „skupiny čínských křesťanů“, kterým byl azyl udělen. Stěžovatelka v tomto bodě poukázala na zprávu VOP, dle které mj. platí, že chce-li žalovaný vyvozovat závěry o nevěrohodnosti tvrzení žadatelů, že před svým odjezdem z vlasti byli v hledáčku policie, na základě toho, že se jim podařilo bez problémů vycestovat ze země, musí si za účelem posouzení této otázky obstarat relevantní informace.

[13] Stěžovatelka ve své kasační stížnosti dále namítla, že argumentace žalovaného ohledně údajného organizovaného příchodu skupiny čínských křesťanů do České republiky je založená pouze na ničím nepodložených domněnkách a nemá oporu ve správním spisu. Navíc podle jejího názoru není zřejmé, jaký měla tato argumentace vliv na zamítavý výrok rozhodnutí žalovaného, pokud v případě jiných členů této údajně organizované skupiny žalovaný přistoupil k udělení azylu. Ze strany žalovaného a krajského soudu jde o „rozšířené konspirační teorie“. Svůj nesouhlas vyjádřila stěžovatelka i ve vztahu k posouzení otázky vnitřního přesídlení. Žalovaný v napadeném rozhodnutí žádným způsobem nezhodnotil reálnost (faktickou i právní), přiměřenost, rozumnost a smysluplnost řešení problémů stěžovatelky prostřednictvím vnitřního přesídlení. Zároveň neuvedl ani konkrétní oblast, kam by stěžovatelka podle něj měla přesídlit. Krajský soud tyto nepřezkoumatelné závěry žalovaného bez dalšího aproboval a s námitkami stěžovatelky se nevypořádal.

[14] Závěrem své kasační stížnosti stěžovatelka namítla, že kromě obav z pronásledování z důvodu jejího náboženského přesvědčení, prezentovala rovněž obavu z případného postihu za podání žádosti o azyl v zahraničí. Připomněla, že případ čínských křesťanů byl medializován, přičemž ona sama vycestovala ze země na krátkodobé vízum a před skončením jeho platnosti se do Číny nevrátila. Čínské orgány by ji tak mohly identifikovat jako jednoho z této skupiny žadatelů o mezinárodní ochranu. Závěry žalovaného i krajského soudu o tom, že stěžovatelce nemůže hrozit žádné nebezpečí v souvislosti s podáním žádosti o azyl v zahraničí, nemají dle jejího názoru oporu ve správním spisu. Dodala, že není pravda, že neexistují zprávy o špatném zacházení s neúspěšnými žadateli o mezinárodní ochranu, kteří se vrací do Číny. Žalovaný si však žádné takové informace neobstaral a krajský soud dle stěžovatelky jí navrhované zprávy v napadeném rozsudku nijak „*nezmínil*“.

[15] Ze všech shora uvedených důvodů navrhla stěžovatelka zrušit napadený rozsudek ve výroku I, případně též jemu předcházející napadené rozhodnutí žalovaného a věc žalovanému vrátit k dalšímu řízení.

[16] Žalovaný se ke kasační stížnosti stěžovatelky vyjádřil přípisem ze dne 12. 7. 2019. V něm nejprve konstatoval, že napadené rozhodnutí vydal na základě dostatku podkladových informací, přičemž jej rovněž dostatečně odůvodnil. Stěžovatelčino tvrzení o zájmu čínských policejních orgánů jí opětovně zadržet označil v kontextu skutkových okolností případu za „*nadhodnocené*“. Zdůraznil, že ani krajský soud nedospěl k závěru o pronásledování stěžovatelky či jeho hrozbě na kumulativním základě. Ve vztahu ke stěžovatelkou dovolávané zprávě VOP žalovaný podotkl, že nejde o konečné stanovisko a neobsahuje skutková zjištění týkající se přímo jmenované. Zpráva zahrnuje především právní závěry, přičemž však konstatování krajského soudu, že si o právních otázkách učiní úsudek sám, odpovídá § 1 odst. 9 a 11 zákona č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv (dále jen „zákon o VOP“). Žalovaný nad uvedené poukázal na vyjádření ministra vnitra ze dne 1. 2. 2019, které ve vztahu k výtkám veřejné ochránkyně práv zdůrazňuje, že soudní řízení dotčených žadatelů stále probíhají, a je proto předčasné se vyjadřovat k posouzení merita daných případů. V dalším žalovaný odkázal na spisový materiál, odůvodnění napadeného rozhodnutí a své vyjádření k žalobě. Dodal, že napadený rozsudek vypořádal jednotlivé žalobní body v potřebném rozsahu. Jeho odůvodnění je dostatečné a srozumitelné. Postup, při němž se krajský soud ztotožnil se závěry žalovaného, neodporuje judikatuře Nejvyššího správního soudu. Jelikož kasační stížnost svým významem dle názoru žalovaného podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, navrhl tomuto soudu její odmítnutí, případně zamítnutí pro nedůvodnost.

[17] Protože se jedná o kasační stížnost podanou ve věci udělení mezinárodní ochrany, zabýval se Nejvyšší správní soud v souladu s § 104a s. ř. s. nejprve právě tím, zda podaná kasační stížnost svým významem přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, a zda je tedy ve smyslu citovaného ustanovení přijatelná. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního tento soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna rozhodnutí dostupná na www.nssoud.cz), v němž interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo nebyly plně vyřešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

pokračování

[18] Kasační stížnost tedy může být přijatelná mimo jiné v případě zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Tak tomu je i v právě projednávané věci, neboť, jak bude rozebráno níže, posouzení nedůvěryhodnosti stěžovatelky a odůvodněnosti jejího strachu z pronásledování z důvodu náboženství bylo takovými zásadními pochybeními stíženo. Kasační stížnost je tedy přijatelná.

[19] Nejvyšší správní soud proto přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti. Zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

[20] Kasační stížnost je důvodná.

[21] Nejvyšší správní soud úvodem zdůrazňuje, že právně i skutkově obdobnou věcí se nedávno zabýval například v rozsudku ze dne 6. 2. 2020, č. j. 7 Azs 212/2019 – 87, jenž obsahově vyšel zejména z jemu předcházejícího rozsudku ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 Azs 39/2019 – 77, publ. pod č. 3924/2019 Sb. NSS. Ve shodě s nyní posuzovanou věcí se oba odkazované případy týkaly příslušníků zakázané křesťanské církve v Číně, jimž nebyla udělena žádná z forem mezinárodní ochrany, a jejichž žaloby proti zamítavým rozhodnutím byly následně zamítnuty Krajským soudem v Hradci Králové – pobočkou v Pardubicích. V posledně uvedeném rozsudku se Nejvyšší správní soud komplexně vyjádřil k hodnocení situace čínských křesťanů žádajících v České republice o mezinárodní ochranu. S ohledem na skutečnost, že není účelné podrobně rozebírat právní otázky, které byly judikaturou tohoto soudu již opakovaně detailně vypořádány, omezil se Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku na úspornější formu vyhodnocení jednotlivých kasačních námitek, přičemž pro podrobný rozbor následujících závěrů odkazuje na citovaný rozsudek č. j. 9 Azs 39/2019 – 77. Pro úplnost pak Nejvyšší správní soud dodává, že z odkazovaného rozsudku vycházel rovněž v dalších právně a skutkově obdobných věcech, a to v rozsudcích ze dne 4. 9. 2019, č. j. 9 Azs 125/2019 – 61, ze dne 19. 9. 2019, č. j. 2 Azs 401/2018 – 64, ze dne 22. 10. 2019, č. j. 10 Azs 41/2019 – 82, ze dne 14. 11. 2019, č. j. 8 Azs 384/2018 – 63, a ze dne 28. 11. 2019, č. j. 3 Azs 55/2019 – 56, či ze dne 19. 12. 2019, č. j. 7 Azs 249/2019 – 42.

[22] Jelikož však stěžovatelka v kasační stížnosti namítá rovněž nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, zabýval se Nejvyšší správní soud nejprve touto otázkou. Platí totiž, že nepřezkoumatelný rozsudek zpravidla nenabízí prostor k úvahám o námitkách věcného charakteru, a je tudíž nezbytné jej zrušit. V projednávané věci však platí, že z napadeného rozsudku je zřejmé, jakými úvahami se krajský soud řídil a jak vypořádal jednotlivé žalobní námítky. Napadený rozsudek je srozumitelně odůvodněn a předkládá ucelený soubor argumentů, na které ostatně stěžovatelka obsáhle reaguje ve své kasační stížnosti. Z ustálené judikatury plyne, že soud není povinen vypořádat se s každou dílčí námitkou, pokud proti tvrzení účastníka řízení postaví právní názor, v jehož konkurenci námitky jako celek neobstojí (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 12. 2015, č. j. 2 As 44/2013 – 125). Takový postup ostatně shledal ústavně konformním i Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08 (dostupné na <http://nalus.usoud.cz>), kde vyslovil, že „[n]ení porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná.“ Nejvyšší správní soud má za to, že právě ucelený argumentační systém napadený rozsudek obsahuje. Námitku nepřezkoumatelnosti proto shledal nedůvodnou.

[23] Stěžovatelka krajskému soudu dále vytýkala, že nezohlednil, respektive neprovedl jí navrhované důkazy. Ačkoliv příslušná pasáž kasační stížnosti, tj. část IV, bod 2, není zcela konkrétní co do specifikace těchto důkazů, lze z jejího textu dovodit, že stěžovatelka má na mysli zejména novinové/internetové články, zprávu VOP a rozhodnutí týkající se dalších čínských křesťanů („*souvěrců*“ stěžovatelky).

[24] Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že s krajským soudem lze souhlasit v tom, že nebylo nutné provádět důkaz internetovými články. V této souvislosti lze v souladu s napadeným rozsudkem odkázat na rozsudek ze dne 22. 3. 2016, č. j. 9 Azs 27/2016 – 37, kde Nejvyšší správní soud konstatoval, „*že závažné důvody domnívat se, že ve členském státě dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení, mohou být založeny pouze na důkazních prostředcích určité kvality. Novinové články ji nenaplňují. Krajský soud tedy nepochybil, když je považoval za irelevantní a navržené důkazy neprovedl*“. Jedná-li se o zprávu VOP, lze i zde, a to i ve shodě s vyjádřením žalovaného, přisvědčit napadanému rozsudku, že podle § 1 odst. 9 zákona o VOP se působnost ochránce nevztahuje mimo jiné na soudy, s výjimkou orgánů správy státního zastupitelství a státní správy soudů. Veřejný ochránce práv nemůže ve vztahu k rozhodovací činnosti soudů uplatňovat svou působnost. To však nemění nic na tom, jak správně naznačuje ve své kasační stížnosti stěžovatelka, že Nejvyšší správní soud může zprávy a stanoviska veřejného ochránce práv zohlednit, což činí běžně (viz například rozsudky tohoto soudu ze dne 23. 1. 2008, č. j. 2 Afs 107/2007 – 168, publ. pod č. 1545/2008 Sb. NSS, ze dne 30. 11. 2015, č. j. 6 As 213/2015 – 14, publ. pod č. 3371/2016 Sb. NSS).

[25] Nejvyšší správní soud nicméně na straně druhé nemůže aprobovat způsob, jakým se krajský soud vypořádal s důkazními návrhy požadujícími provedení důkazů v podobě stěžovatelkou označených rozhodnutí žalovaného, jimiž bylo žadatelům ze skupiny tzv. čínských křesťanů vyhověno. Stěžovatelka v textu své žaloby opakovaně označila jako důkaz pěti takových správních rozhodnutí, a to mj. v bodech 24 či 33, přičemž je konkrétně identifikovala datem jejich vydání i číslem jednacím. Navrhla jejich vyžádání od žalovaného a provedení coby důkazu (viz např. bod 8 žaloby). Krajský soud se však k těmto důkazním návrhům jakkoli nevyjádřil, přestože si jejich uplatnění byl vědom, jak dokazuje věta poslední bodu 5 napadeného rozsudku. Tímto postupem se však došlo k vadě řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., neboť soud porušil povinnost vypořádat se s důkazními návrhy a případně přesvědčivě odůvodnit, proč se je rozhodl neprovést. Předmětná povinnost byla rozebrána např. v nálezů Ústavního soudu ze dne 8. 7. 1999, sp. zn. III. ÚS 87/99: „*[Z]ákonem předepsanému postupu v úsilí o právo (zásadám spravedlivého procesu), vyplývajícím z Listiny (čl. 36 odst. 1) nutno rozumět tak, že ve spojení s obecným procesním předpisem v řízení před obecným soudem musí být dána jeho účastníkovi možnost vyjádřit se nejen k provedeným důkazům (čl. 38 odst. 2 Listiny) a k věci samé, ale také označit (navrhnout) důkazy, jejichž provedení pro zjištění (prokázání) svých tvrzení pokládá za potřebné; tomuto procesnímu právu účastníka odpovídá povinnost soudu nejen o vznesených návrzích (včetně návrhů důkazních) rozhodnout, ale také - pokud jim nevyhoví – ve svém rozhodnutí vyložit, z jakých důvodů (zpravidla ve vztahu k hmotněprávním předpisům, které aplikoval a právním závěrům, k nimž na skutkovém základě věci dospěl) navržené důkazy neprovedl (§ 157 odst. 2 o. s. ř.); jestliže tak obecný soud neučiní, zatíží tak svoje rozhodnutí nejen vadami, spočívajícími v porušení obecných procesních principů, ale současně postupuje v rozporu se zásadami, vyjádřenými v hlavě páte (především čl. 36 odst. 1, čl. 38 odst. 2) Listiny.*“ (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 9. 2019, č. j. 9 Azs 125/2019 – 61).

[26] K uvedenému je nutno dodat, že stěžovatelka se zmíněnými rozhodnutími žalovaného, jak připomíná v rámci kasační stížnosti, snažila prokázat, že tento rozhoduje ve shodných případech čínských žadatelů o azyl rozdílně. Nejvyšší správní soud již přitom opakovaně uvedl, že jednou ze základních povinností správního orgánu vyjádřenou v § 2 odst. 4 správního řádu

pokračování

je dbát toho, *aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly*. Otázku, zda-li se žalovaný dopustil nepřipustné svévole, mohl krajský soud posoudit právě na základě rozhodnutí žalovaného, která byla navrhována k důkazu. Tyto důkazy tedy byly potřebné pro řádné posouzení žalobního bodu týkajícího se svévolných rozdílů v rozhodování žalovaného (viz např. rozsudek ze dne 19. 12. 2019, č. j. 7 Azs 249/2019 – 42). Stěžovatelce je proto možné přisvědčit v kasační námitce, že zmíněným pochybením při dokazování se krajský soud připravil o možnost předmětnou otázku posoudit.

[27] Další kasační námitka stěžovatelky směřovala na posouzení existence jí deklarovaného odůvodněného strachu z pronásledování z důvodu náboženství ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Poznamenala, že ve správním řízení poukázala na naprostou nemožnost otevřeně praktikovat své náboženství, na zatýkání lidí ve svém okolí z důvodu jejich víry, respektive jí samé, stejně jako na následné opětovné hledání její osoby policií a z toho vyplývající nutnost opuštění domova a skrývání se. Zdůraznila, že svou obavu z pronásledování měla jasně odůvodněnou, když ji policie sama vysvětlovala, co se stane, pokud se nezrekne své víry, respektive jestliže ji opět zadrží. Popsala několik incidentů. Připomněla rovněž, že její spoluvěřící byly zatčeny a odsouzeny na 3, respektive 4 roky, přičemž se z několika zdrojů dozvěděla, že po ni policie pátrá. K tvrzení soudu, že její zatčení bylo jediným incidentem, zvláště zdůraznila, že po propuštění se musela přestěhovat a po celou dobu skrývat.

[28] Podle názoru stěžovatelky platí, že žalovaný byl v nyní projednávané věci povinen posoudit, a to při *srozumitelném a jednoznačném* odůvodnění svých závěrů, zda jednotlivé popsané události dosahují intenzity pronásledování požadované § 2 odst. 4 zákona o azylu, respektive čl. 9 odst. 1 směrnice Rady 2004/83/ES, tzv. kvalifikační směrnice. Svůj závěr o tom, že stěžovatelka není v zemi původu pronásledována pro své náboženské vyznání, však žalovaný založil mj. zásadně na poznatku, že její zatčení představovalo ojedinělý incident, jak poznamenal i krajský soud, k němuž navíc došlo více jak rok před jejím odjezdem a podání žádosti o mezinárodní ochranu (pozn. k dalším stěžejním argumentům žalovaného viz dále). Žalovaný proto neshledal konkrétní příčinnou souvislost daných kroků. Z hlediska doby po propuštění dále žalovaný poznamenal, že stěžovatelka sice hovořila o tom, že ji hledali, ale že *„kromě maximálně změny adresy bydliště, a to jen v rámci jedné provincie, nedělala vlastně [stěžovatelka] žádná speciální opatření“*. Nad to sice hovořila o jednotlivých incidentech a zadržení jejich souvěrců, o nichž se dozvíдалa, avšak dle žalovaného *„faktem je, že ona sama se terčem jakéhokoliv podobného jednání ze strany čínských orgánů nikdy nestala“*. S touto otázkou se krajský soud řádně nevyporádal.

[29] Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že v úvahách žalovaného postrádá zohlednění několika podstatných hledisek. Nejprve je třeba poznamenat, že žalovaný měl rovněž posoudit, zda *souborně* stěžovatelkou popsaných událostí nezakládá tzv. *pronásledování na kumulativním základě* (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 5. 2009, č. j. 5 Azs 7/2009 – 98). Ostatně ani poznámku krajského soudu, učiněnou v kontextu aprobace dílčích závěrů žalovaného, že se *„nemohlo jednat ani o pronásledování na kumulativním základě“* nelze při zohlednění dále uvedených závěrů tohoto soudu považovat v daném směru za dostatečné zhodnocení předmětné otázky. Dále nelze opomíjet ani ten závěr Nejvyššího správního soudu, jehož se stěžovatelka ostatně ve své kasační stížnosti rovněž dovolává, dle kterého *„[p]osuzování odůvodněných obav z pronásledování má prospektivní povahu, takže není zcela nezbytné, aby žadatel o mezinárodní ochranu v minulosti již konkrétní akt pronásledování utrpěl“* (viz rozsudek č. j. 9 Azs 39/2019 – 77). Platí tedy, že v rámci přezkumu důvodů pro udělení mezinárodní ochrany se zkoumá rovněž možnost budoucího pronásledování, a to optikou standardu přiměřené pravděpodobnosti – rovněž ve vazbě na jednotlivé události uvedené žadatelem. Bylo proto na místě posoudit, zda pro udělení mezinárodní ochrany nemůže postačovat již samotná

skutečnost, že jmenovaná je příslušnicí zakázané domácí církve, za což dle jejího tvrzení má podle čl. 300 čínského trestního zákoníku hrozit trest odnětí svobody v délce 3-7 let, přičemž její spoluvěřící měly být odsouzeny na 3, respektive 4 roky.

[30] Nejvyšší správní soud k poslední uvedené otázce předně odkazuje na své nedávné rozsudky č. j. 9 Azs 39/2019 – 77 a č. j. 2 Azs 401/2018 – 64, jejichž odůvodnění lze plně vztáhnout také na nyní projednávanou věc, neboť zde postupovali žalovaný i krajský soud obdobným způsobem a také okolnosti věci byly v nyní projednávané věci obdobné. Žalovaný se ani v nyní projednávané věci dle názoru Nejvyššího správního soudu nevypořádal s otázkou, zda sama příslušnost k domácí církvi (zde Jia Ting Pai) nezakládá odůvodněné obavy z pronásledování. Mohl přitom konstatovat, že tomu tak není, nebo mohl dospět k závěru, že stěžovatelka je nedůvěryhodná v samotné otázce své příslušnosti k této církvi. Nechal ji však otevřenou, neboť na str. 20 napadeného rozhodnutí konstatoval, že „nelze zcela vyloučit, že výše jmenovaná je příslušnicí církve Jia Ting Pai, neboť její výpovědi stran uvedené církve alespoň v základních obrysech odpovídají informacím, které by řadový příslušník církve i s ohledem na jeho vzdělání, věk a sociální původ mohl mít...“. Za této situace se žalovaný nemohl zastavit u názoru, že zatčení stěžovatelky představovalo ojedinělý incident, který „tedy svou opakovaností rozhodně nedosáhl úrovně porušení jejich základních lidských práv“, ale měl se podrobně zabývat otázkou, zda stěžovatelce takové ústrky nehrozí právě z důvodu samotného jejího členství v církvi Jia Ting Pai. Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 9 Azs 39/2019 – 77 uzavřel, že „se žalovaný měl nejprve jednoznačně vyjádřit k otázce, zda stěžovatele pokládá za příslušníka Církve Boha všemohoucího. Poté se neměl zastavit ve svých úvahách pouze na jednoduchém závěru, že stěžovatel sám v minulosti nebyl vystaven konkrétnímu aktu pronásledování, nýbrž měl zvážit i možnost, zda již z důvodu svého členství v této církvi nebylo přiměřeně pravděpodobné, že takovému pronásledování vystaven bude. Samotná skutečnost, že by se takovému pronásledování mohl člen této církve vyhnout tím, že se mu pomocí tajných obřadů podaří příslušnost k církvi utajit před státními orgány země původu, pak pohledem judikatury SD EU nedostačuje k závěru, že oprávněný strach z pronásledování neměl“ (důraz přidán). S ohledem na uvedenou citaci Nejvyšší správní soud nemůže přisvědčit ani krajskému soudu, jenž ve vztahu ke stěžovatelčině církvi poznamenal, že „u ní [absentují] svátosti a uctívání, proto nepochybně členové církve mohou praktikovat víru bez toho, aby na sebe upoutali (z jejich pohledu) nežádoucí pozornost čínských státních orgánů“.

[31] Dalším zásadním argumentem, na jehož základě žalovaný zpochybnil důvodnost obav stěžovatelky z pronásledování, a jež jmenovaná napadla ve své žalobě a následně i kasační stížnosti, představuje odkaz na možnost využití institutu vnitřního přesídlení. Žalovaný v napadeném rozhodnutí na stranách 22-23 a 31 uvedl, že stěžovatelka podle jeho názoru „mohla k řešení své situace využít možnosti vnitřního přesídlení v rámci Číny. [Stěžovatelka] sama tuto možnost sice v průběhu správního řízení odmítla s tím, že ať se člověk přestěhuje kamkoliv v rámci Číny, všude bude, pokud věří v Boha, pronásledován, správní orgán je však toho názoru, že [stěžovatelka] rozhodně mohla k řešení své situace s policií využít možnosti přesídlit se do jiné oblasti či provincie v rámci Číny. Tento závěr správního orgánu podporuje zejména skutečnost, že veškeré pátrání policie po jmenované se vztahovalo pouze na území provincie Vnitřní Mongolsko...“.

[32] Nejvyšší správní soud však považuje předmětnou úvahu za zkratkovitou, jak uvedl již např. v rozsudku č. j. 9 Azs 39/2019 – 77, případně též v rozsudku č. j. 7 Azs 212/2019 – 87, jenž z jeho závěrů rovněž vychází. V rámci první odkazovaného rozhodnutí pak tento soud dále uvedl, že „[s]vou výše citovanou úvahou, byť velmi nekonkrétní, o možnosti vnitřního přesídlení stěžovatele, jako by žalovaný implicitně přijal výchozí předpoklad aplikace § 2 odst. 7 zákona o azylu, tedy že se obava cizince z pronásledování nebo vážné újmy vztahuje pouze na část území státu, jehož státní občanství má. To je však v rozporu s celým zbytkem odůvodnění napadeného rozhodnutí, v němž žalovaný vycházel z toho, že stěžovatel žádné obavy z pronásledování nebo vážné újmy v místě svého bydliště neměl. V citované pasáži naopak implicitně připouští, že takové obavy měl, ale mohl se jim vyhnout právě vnitřním

pokračování

přesídlením. Tento logický rozpor žalovaný nijak nevysvětlil. Nijak nevysvětlil ani to, ve kterých provinciích by hrozba trestního stíhání byla menší než ve stěžovatelově domovské provincii, a z čeho dovedl, že by tato hrozba byla v různých provinciích různá [...].“ Uvedené je zásadně možné aplikovat i na právě projednávaný případ, neboť i zde žalovaný v příslušném odstavci napadeného rozhodnutí konstatoval, že v zemi svého původu nebyla pronásledována, přičemž ani neuvedla skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že se tak stane v případě jejího návratu (viz str. 22 napadeného rozhodnutí). Shodně žalovaný neprovedl úvahu stran srovnání jednotlivých provincií co do jejich „bezpečnosti“ z hlediska stěžovatelkou tvrzených důvodů pronásledování, respektive nevysvětlil, na základě čeho dovedl, že by hrozba měla v různých oblastech Číny dosahovat různé intenzity.

[33] V dalším bodě své kasační stížnosti vyjádřila stěžovatelka nesouhlas s dalším z klíčových závěrů napadeného rozhodnutí, jenž krajský soud aproboval, a to sice posouzením její věrohodnosti. Žalovaný i krajský soud dovozovali její nevěrohodnost z toho, že v žádosti o turistické vízum do ČR uvedla nepravdivé informace a předložila padělané, respektive nepravdivé dokumenty, a to nejprve vůči českému zastupitelskému úřadu v Pekingu a poté rovněž na území ČR vůči cizinecké policii na Letišti Václava Havla. O nepravdivých skutečnostech informovala až poté, co byla ze strany správního orgánu konfrontována s kopií žádosti o udělení víza obsahující informace rozdílné od těch, které poskytla správnímu orgánu v řízení o mezinárodní ochraně. Uvedené podle žalovaného „*značně snižuje její věrohodnost i ve vztahu k jejím dalším tvrzením stran skutečných důvodů odchodu z vlasti, příchodu do ČR a požádání zde o mezinárodní ochranu*“ (strana 18 napadeného rozhodnutí). Nejvyšší správní soud nemůže citované úvaze přisvědčit, přičemž v této souvislosti odkazuje na opakovaně připomínané rozsudky tohoto soudu č. j. 9 Azs 39/2019 – 77 a č. j. 7 Azs 212/2019 – 87, v nichž uvedl, že „*[n]evěrohodnost stěžovatele by bylo možno založit na otázce jeho deklarované příslušnosti k církvi či na okolnostech údajných incidentů, které údajně vedly k jeho odchodu ze země původu [...]. Z ničeho však nelyne, že by jej bylo možno označit za nevěrohodného pouze na základě uvádění nepravdivých skutečností v souvislosti se snahou vycestovat ze země původu. Takový závěr by bylo možno postavit leda na značně zkratkovité úvaze, že kdo lže jednou, lže vždycky. Taková úvaha však zcela odhližuje od kontextu svého uvádění nepravdivých údajů. Stěžovateli je totiž možno přitakat, že je pochopitelné, pokud v žádosti o vízum neuváděl takové údaje, které by vedly k jejímu zamítnutí, a tedy k nevycestování ze země původu. Je i pochopitelné, že stejně postupoval, dokud nebyl fakticky i právně na území ČR. Jeho nevěrohodnost tedy nelze založit ani jen na tom, že nepravdivé údaje obsažené v žádosti o turistické vízum zopakoval i při přeletu do Prahy. Jeho nevěrohodnost by bylo možno založit teprve na tom, pokud by si navzájem odporovala jeho vyjádření v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebo by byla v rozporu se skutečnostmi o zemi původu zjištěnými v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany.*“

[34] Stěžovatelka v rámci své kasační stížnosti odmítla dále výtku, dle které mohla svůj úmysl požádat o mezinárodní ochranu projevit ihned po svém přeletu na Letišti Václava Havla, tj. nikoli až v Zastávce u Brna. Jedná se přitom o další skutečnost, kterou jak krajský soud, tak žalovaný, odůvodňují nevěrohodnost stěžovatelky. I na tomto místě je třeba odkázat na závěry rozsudku č. j. 9 Azs 39/2019 – 77, kde Nejvyšší správní soud konstatoval, že nevěrohodnost žadatele nelze „*založit na tom, že mu trvalo několik dní, než docestoval z Prahy do zařízení žalovaného v Zastávce u Brna. Časová prodleva mezi vstupem na území ČR a podáním žádosti o azyl může být jistě indicií pro zjištění, zda cizinec ve skutečnosti nepřicestoval z azylově irelevantních důvodů a o mezinárodní ochranu nepožádal až v situaci, kdy v ní vidí poslední možnost pro legalizaci svého pobytu. Plyne to např. z právní věty rozsudku ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 – 81: „Přestože stěžovatel zřejmě byl v zemi původu pronásledován z azylově relevantních důvodů, nemohl mu být azyl udělen za situace, kdy o azyl požádal až po čtyřech letech nelegálního pobytu v České republice, nadto z důvodů odlišných, které jej z ochrany formou azylu diskvalifikovaly (zde hrozícího správního vyhoštění). O azyl je totiž nutno žádat bezprostředně poté, co má k tomu žadatel příležitost, a to nejen z hlediska zeměpisného, ale i časového.“ I z citované právní věty je však zřejmé, že vliv na důvodnost žádosti*

o mezinárodní ochranu zde měla prodleva v řádu let (ostatně ani taková prodleva sama o sobě udělení mezinárodní ochrany nevylučuje), zatímco v nyní posuzovaném případě uplynulo mezi stěžovatelovým přiletem do ČR a podáním žádosti o mezinárodní ochranu pouze šest dnů, což nelze hodnotit jako nepřiměřené prodlení.“ V projednávané věci požádala stěžovatelka o udělení mezinárodní ochrany dne 16. 2. 2016, přičemž do České republiky přicestovala dne 13. 2. 2016. Jednalo se tedy o prodlevu v délce tří dnů, což v souladu s citovanou judikaturou není možné hodnotit jako nepřiměřeně dlouhé prodlení. Není proto možné z předmětné skutečnosti dovozovat nevěrohodnost stěžovatelky.

[35] Žalovaný, jehož závěry krajský soud aproboval, v napadeném rozhodnutí rovněž zdůraznil podezřelou bezproblémovost stěžovatelčina vycestování z vlasti, organizovanost příjezdu skupiny čínských křesťanů do ČR i jejich přesunu do Zastávky u Brna, kde o mezinárodní ochranu požádali. Konkrétně na straně 18 napadeného rozhodnutí uvedl, že „*správní orgán [...] nemá pochybnosti, že příjezd žadatelky i ostatních jejích údajných souvěrců byl zcela jistě pečlivě organizován ze strany třetích osob [...]. V případě žadatelky i ostatních jejích údajných souvěrců [...] je dle správního orgánu naprosto vyloučeno, aby bez vnější pomoci přicestovali do ČR a dokonce až do Zastávky u Brna.*“ Rovněž tyto závěry žalovaného a krajského soudu stěžovatelka ve své kasační stížnosti zpochybnila.

[36] Nejvyšší správní soud k uvedené problematice připomíná, a to opět ve shodě s rozsudkem č. j. 9 Azs 39/2019 – 77, že odůvodnění správního rozhodnutí musí být založeno na racionálních důvodech, nikoli na náznacích a čtení mezi řádky, neboť takové rozhodnutí je pak nutně nepřezkoumatelné. Pokud má žalovaný například informace, že by stěžovatelka mohla představovat bezpečnostní riziko, což by pochopitelně mělo skutečný vliv na její celkovou věrohodnost, je nezbytné, aby tyto informace do rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany promítl způsobem, který neohrozí bezpečnostní zájmy ČR a zároveň umožní soudní přezkum jeho rozhodnutí (k vyvažování těchto zájmů viz zejména rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 4. 2009, č. j. 7 As 5/2008 – 63, publ. pod č. 1951/2009 Sb. NSS). Pokud se tak nestane a odůvodnění napadeného rozhodnutí zůstane v pasážích, v nichž se vyjadřuje k údajné organizovanosti a podezřelé bezproblémovosti odchodu stěžovatelky ze země původu v nynější podobě, je třeba přisvědčit kasační námitce, dle které jde pouze o ničím nepodložené domněnky nemající oporu ve správním spisu. Jediné, co má oporu ve spisovém materiálu, je totiž fakt bezproblémového vycestování ze země původu, který ale sám o sobě nezpůsobuje nevěrohodnost stěžovatelčiny žádosti o mezinárodní ochranu. Jak totiž konstatoval Nejvyšší správní soud například v rozsudku ze dne 8. 4. 2010, č. j. 1 Azs 7/2010 – 114, platí, že „*založit závěr o nevěrohodnosti celé výpovědi [...] čistě na pochybnostech o okolnostech vycestování ze země nelze. K tomu by bylo nutno identifikovat zásadnější nesrovnalosti ve stěžovatelově výpovědi, případně rozpory mezi její výpovědí a dostupnými informacemi o zemi původu atd.*“ Rozhodnutí žalovaného je tedy v tomto ohledu stíženo vadou nepřezkoumatelnosti a již z toho důvodu jej měl krajský soud zrušit.

[37] Ve své poslední kasační námitce stěžovatelka polemizuje s názorem žalovaného, že jí v případě návratu do Číny nehrozí žádné nebezpečí z důvodu podání žádosti o mezinárodní ochranu v České republice, a že tudíž v jejím případě nejsou naplněny důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Stěžovatelka přitom spatřovala důvody pro udělení doplňkové ochrany hlavně v tom, že překročila povolenou dobu pobytu v zahraničí, tj. dobu platnosti víza. Čínské orgány by jí tak mohly identifikovat jako jednoho ze skupiny čínských žadatelů o mezinárodní ochranu, jejichž případy byly medializovány. Zdůraznila, že není pravda, že neexistují zprávy o špatném zacházení s neúspěšnými žadateli o azyl, kteří se vracejí do Číny.

[38] Nejvyšší správní soud k předmětné otázce uvádí, že ze správního spisu nevyplývá, že by žalovaný shromáždil podklady, které by se zabývaly postavením neúspěšných žadatelů

pokračování

o mezinárodní ochranu po návratu do Číny. V napadeném rozhodnutí ostatně na žádný *jasně identifikovaný* podklad neodkazuje, tím méně pak necituje žádnou *konkrétní* pasáž z relevantního zdroje, z níž by vyplývaly skutečnosti podporující jeho závěry. Žalovaný pouze velmi prostým způsobem vyhodnotil ze skutečnosti, že stěžovatelce byl bez problémů vydán cestovní pas a na ten pak stejně bezproblémově vycestovala, že o ni čínské státní orgány nejeví žádný zájem. Podle žalovaného navíc neexistují žádné důkazy o špatném zacházení s neúspěšnými žadateli o mezinárodní ochranu po jejich návratu do Číny. Vyslovil proto názor, že „...*považuje vyjádření žadatelky za čisté účelové, protože z jí* [pozn. tento soud má za to, že žalovaný chtěl uvést „*jím*“, tj. právě žalovaným] *shromážděných informací rozhodně nelze dovodit, že by žadatelka byla po svém návratu do vlasti zadržena, jak tvrdí, a postižena za podání žádosti o mezinárodní ochranu v ČR z náboženských důvodů*“ (str. 32 napadeného rozhodnutí). Ani ze samotného napadeného rozhodnutí však podle Nejvyššího správního soudu není patrné, co žalovaný míní oněmi „*jím shromážděnými informacemi*“, neboť v něm, jak tento soud naznačil výše, absentuje odkaz na konkrétní podklad, či dokonce konkrétní pasáž jasně identifikovaného zdroje informací, který by se zabýval postavením neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do Číny, tím méně pak postavením žadatelů žádajících z důvodu náboženského pronásledování. Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku č. j. 9 Azs 39/2019 – 77 v této souvislosti uzavřel, že „*za této situace je nutno konstatovat, že závěr žalovaného není opřen o žádná skutková zjištění, je pouhým nepodloženým názorem a nemůže být aprobován.*“ Právě to však krajský soud v projednávané věci učinil.

[39] Na základě všech shora uvedených skutečností Nejvyšší správní soud uzavírá, že krajský soud zatížil napadený rozsudek jednak vadou řízení spočívající v opomenutí navrhovaných důkazů a jednak nesprávným posouzením důsledků tvrzené příslušnosti stěžovatelky k domácí církvi Jia Ting Pai, a to především otázky *prospektivnosti a individuálnosti* posouzení odůvodněnosti jejího strachu z pronásledování z důvodu náboženství. Napadené rozhodnutí pak bylo stíženo jednak stejně nesprávným posouzením právních otázek výkladu § 12 písm. b) zákona o azylu, a taktéž nepřezkoumatelností plynoucí z toho, že žalovaný dospěl k závěru o nevěrohodnosti stěžovatelky pouze na základě tvrzení, která byla buď irelevantní (uvádění nepravdivých údajů v žádosti o turistické vízum či nepožádání o mezinárodní ochranu ihned po příjezdu na Letiště Václava Havla), nebo zůstala v úrovni náznaků a spekulací nemajících oporu ve správním spisu (organizovanost odchodu tzv. čínských křesťanů do ČR). Dostatečně podložená není ani úvaha žalovaného o absenci hrozby vážné újmy po případném návratu stěžovatelky do země jejího původu. I pro tyto vady měl krajský soud napadené rozhodnutí zrušit.

[40] Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že stěžovatelkou podaná kasační stížnost je důvodná (v podrobnostech odkazuje tento soud na své dřívější rozsudky ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 Azs 39/2019 – 77, publ. pod č. 3924/2019 Sb. NSS, ze dne 4. 9. 2019, č. j. 9 Azs 125/2019 – 61, ze dne 19. 9. 2019, č. j. 2 Azs 401/2018 – 64, ze dne 22. 10. 2019, č. j. 10 Azs 41/2019 – 82, ze dne 14. 11. 2019, č. j. 8 Azs 384/2018 – 63, ze dne 28. 11. 2019, č. j. 3 Azs 55/2019 – 56, a ze dne 19. 12. 2019, č. j. 7 Azs 249/2019 – 42). V souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. proto napadený rozsudek zrušil, a to v souladu s § 109 odst. 3 téhož zákona v celém rozsahu, když stěžovatelkou nenapadený výrok II rozsudku krajského soudu je svou povahou výrokem akcesorickým.

[41] Podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. platí, že zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a pokud již v řízení před krajským soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu. V dané věci by krajský soud v souladu s vysloveným závazným právním názorem neměl jinou možnost, vzhledem ke zjištěným vadám správního rozhodnutí, než napadené rozhodnutí zrušit. Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. rozhodl tak, že sám rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude žalovaný vázán právním názorem

Nejvyššího správního soudu. Bude proto muset na základě skutečností majících oporu ve spisovém materiálu srozumitelně odůvodnit, zda souhrn stěžovatelkou popsaných událostí nezakládá tzv. pronásledování na kumulativním základě, respektive, zda pro udělení mezinárodní ochrany jmenované (vyvolání odůvodněného strachu z pronásledování) nemůže postačovat již samotná její příslušnost k církvi Jia Ting Pai. To vše při náležitě individualizaci tohoto posouzení a zohlednění jeho prospektivní stránky. Žalovaný je rovněž povinen náležitě vypořádat a odůvodnit otázku (ne)možnosti využití institutu vnitřního přesídlení stěžovatelkou, a to v souladu s požadavky stanovenými judikaturou Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 – 93, publ. pod č. 1551/2008 Sb. NSS). Dále je povinen náležitě a přezkoumatelně odůvodnit své závěry týkající se věrohodnosti stěžovatelky. Shodně musí učinit skutková zjištění a přezkoumatelně zdůvodnit též své závěry vztahující se k otázce (ne)existence hrozby vážné újmy v případě návratu stěžovatelky, zejména coby neúspěšné žadatelky o azyl v ČR, do její vlasti. Konečně se žalovaný bude muset v dalším řízení vyjádřit ve vztahu k legitimnímu očekávání stěžovatelky ve smyslu pozitivních rozhodnutí v obdobných věcech dalších tzv. čínských křesťanů [§ 78 odst. 5 ve spojení s § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.].

[42] V souladu s § 110 odst. 3 větou druhou s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Stěžovatelka měla ve věci úspěch, podle § 60 odst. 1 s. ř. s. jí tedy přísluší vůči žalovanému právo na náhradu nákladů řízení. Stěžovatelka byla v průběhu řízení před krajským soudem i Nejvyšším správním soudem zastoupena advokátkou Mgr. Marikou Rytířovou (dříve Slámovou; viz plná moc na č. l. 16 spisu krajského soudu). Náleží jí tedy náhrada nákladů spojených s právním zastoupením, které zástupkyně stěžovatelky vyčíslila v podání ze dne 21. 10. 2019. Zástupkyně v něm uvedla celkem 6 úkonů právní služby, a to v rámci řízení před krajským soudem 1) převzetí a přípravu zastoupení, 2) sepsání žaloby, 3-4) dvě písemná podání ze dnů 25. 10. 2018 a 20. 2. 2019, 5) účast na jednání před krajským soudem dne 21. 5. 2019; dále pak ve vztahu k řízení před tímto soudem uvedla 6) podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném pro posuzovanou věc (dále jen „advokátní tarif“)]. Nejvyšší správní soud z uvedeného přehledu nepřiznal odměnu toliko ve vztahu k podání ze dne 25. 10. 2018 (nesouhlas s rozhodnutím bez jednání), neboť jej z hlediska jeho obsahu nepovažuje za úkon právní služby ve věci.

[43] Za každý úkon právní služby náleží zástupkyni stěžovatelky mimosmluvní odměna ve výši 3.100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu], celkem tedy 15.500 Kč. Náhrada nákladů řízení za každý úkon se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, tj. celkově o 1500 Kč. Ve vztahu k náhradě cestovních výdajů a promeškaného času spojeného s cestou na jednání u krajského soudu, doložila zástupkyně stěžovatelky Nejvyššímu správnímu soudu technický průkaz vozidla. Současně uvedla celkovou délku trasy (tj. tam i zpět) v délce 240 km, přičemž čas strávený na cestě vyčíslila ve smyslu § 14 odst. 1 písm. a) a odst. 3 advokátního tarifu jako 10 × započatou půlhodinu (tj. 10 × 100 Kč). Náhrada cestovních výdajů tak celkově činí 33,60 Kč [průměrná cena pohonných hmot dle § 4 písm. c) vyhlášky č. 333/2018 Sb.] × 4,6 (spotřeba vozidla pro kombinovaný provoz dle TP) ÷ 100 km × 240 km (délka trasy), tj. celkem 370,94 Kč [§ 13 odst. 5 advokátního tarifu, ve spojení s § 158 odst. 3 větou poslední a odst. 4 větou třetí zákoníku práce v rozhodném znění (dále jen „zákoník práce“)]. K uvedené částce je dále třeba přičíst sazbu základní náhrady za 1 km jízdy dle § 157 odst. 4 písm. b) zákoníku práce ve výši 4,10 Kč, tj. 240 × 4,10 Kč, tedy 984 Kč. Celková náhrada nákladů právního zastoupení tak činí 15.500 Kč + 1500 Kč + 1000 Kč + 370,94 Kč + 984 Kč, tj. úhrnem 19.354,94 Kč. Tuto částku Nejvyšší správní soud zvýšil podle § 57 odst. 2 s. ř. s. o částku 4064,54 Kč odpovídající dani

pokračování

z přidané hodnoty, kterou je zástupkyně stěžovatelky jako plátce povinna odvést. Celkově tedy odměna včetně nákladů dosahuje po zaokrouhlení na celé koruny částky 23.420 Kč. Pro úplnost tento soud podotýká, že stěžovatelka neměla náklady se zaplacením soudního poplatku, neboť věci mezinárodní ochrany jsou od placení soudního poplatku osvobozeny dle § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Uvedenou částku je žalovaný povinen vyplatit k rukám právní zástupkyně stěžovatelky, advokátky Mgr. Mariky Rytířové do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 19. června 2020

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu